

Наш Лемко

РІК IV.

Ч. 2 (74)

Львів, 15-го січня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморевича 2. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

У ПІСНЯХ СЛАВА УКРАЇНИ.

Український Хор у Височанах, зорганізований в 1936. р. провідницею дитячого садка п. Анною Чабаніною з Долини.

За Бога й Батьківщину.

Греко-католицькі Єпископи Галицької Провінції видали спільний Пастирський Лист про католицьку акцію.

В Пастирському Листі читаємо, що Католицька Акція — це організація спільної праці всіх католиків без огляду на стан, заняття, чи партійну приналежність, аполітична та що вона нічим не нарушає світських організацій.

Католицька Акція це мобілізація християнського світа проти наступу царства сатани. „Молоді герої Альказару — читаємо в Пастирському Листі, — дають молоді родини найкращий примір до тина — родина завжди вони живі при- сновок: зберігати Акції.

„Україна терпить від цього во- рога більше, як котрийнебудь на- рід у світі, тому й в нас треба всім узброїтися в оружжя правди й лю- бови, бо нам треба якнайбільше героїв і апостолів Католицької Акції за права Бога й Батьківщи- ни“.

НА РІДНУ ШКОЛУ

Передплатники „Нашого Лемка“ у Воробликах зложили на руки Ст. Вархоляка різдвяну коляду в квоті зл. 7.24 на збіркову листу враз з подякою за залучені через „Н. Л.“ стінні календарі. Гроші й листу пер- еслано впрост до Українського Педагогічного Товариства у Льво- ві, вул. Сикстуська ч. 46.

Різдвяна промова св. Вітця.

З нагоди Різдва виголосив Па- па Пій XI. велику промову, в якій остерігає цілий культурний, като- лицький віруючий світ перед стра- шною загрозою безбожництва й комунізму. Папа вказав, що кож- ний, що намагається погасити у людських, зокрема молодечих сер- цях віру в Христа і Боже обявлен- ня, хто вважає святу Церкву пе- репоною в поступі і процесі дозрі- вання нації, цей не лише не кладе основ під краще завтра людства, але ще й нищить справжні і до- цільні засоби оборони проти най- жахливішого лиха і несвідомо по- магає тим, що їх буцімто поборює; лише любов ближнього і милосер- дя може врятувати світ.

„Хто живе без релігії, цей блу- кає в темноті“.

Позір, Динівщина!

У містечку Динові знаходиться дуже засібний склад мішаних това- рів Осипа Туцького й Теофіля Ба- ка, що складають відсотки з прода- них товарів на загально українські цілі. Тому всі українські кооперати- ви, як теж і всі приватники повин- ні купувати весь товар у складі на- ших Громадян та попірати клич „свій до свого“ й домагатися това- рів українського виробу. Згадана крамниця міститься в Динові при вулиці Косцюшка 1.

ПОБІДА НАЛЕЖИТЬ ТВЕРЕЗИМ
ПЯНИЦЯМ — НЕВОЛЯ.

Кооперативно-освітній курс у Сяноці.

За стараннями інспектора А. Гаврилка, ревізора Р. С. У. К. відбувся в Сяноці в днях 25. і 26. грудня м. р. кооперативно-освітній курс, скликаний Лемківським Союзом Кооператив у Сяноці. На курс прибуло понад 66 делегатів, з різних сторін Лемківщини. По відспіванні молитви, п. Гаврилко виголосив коротке вступне слово і зараз розпочав виклад на тему: Як виготовляти білянси. Присутні перекладали практичні справи. Названий виклад був головним предметом курсу та що якийсь час був перериваний численними рефератами.

Перший реферат виголосив д-р Блавацький про розвиток культурно-освітнього й кооперативного життя на Лемківщині та про завдання лемківської кооперації на будуче. Слухаючи цього реферату, кожному ставало ясно, що культурно-освітній рівень Лемківщини значно підвищився в порівнянні з передвоєнними та післявоєнними роками, але не є ще такий, як на інших українських землях. З цього реферату рівнож довідалися учасники, що лемківська кооперація задумує в біжучому році зорганізувати збут яєць.

Черговий реферат про історію Рідної Школи, її розвій, про діяльність Рідної Школи на Лемківщині та про дитячі садки, виголосив д-р Ваньчицький.

Дальше слідував реферат д-ра Карановича на тему: „Перша поміч у наглих випадках“. В легкий та зрозумілий спосіб довідалися слухачі, як уділювати першої помочі в таких випадках, як: зранення, звихнення, зломання кости, попарення, затроєння, зачадження і т. п.

Дальше знаменитий реферат виголосив пропагатор українського промислу Мазурак (зі Львова) — про значіння і розвиток українського промислу. Референт не тільки гарними словами говорив про український промисл, але рівночасно показував вироби українського промислу, та цим значно збільшив зацікавлення серед слухачів, бо всі наглядно побачили, що український промисл, це вже не якась мрія, це жива дійсність. І то дійсність, що стоїть на твердих підставах, яка запускає щораз то сильніше коріння, бо український промисл виробляє вже понад сто різних артикулів. П. Мазурак бере на себе обов'язок мандрувати по лемківських селах і виголошувати скрізь такі реферати, щоб бодай трохи познайомити людей з тим, як розвивається, що ви-

робляє і до чого змагає український промисл. По наших українських селах у Лемківщині дуже побажані такі реферати, бо багато людей, не то що ніколи не бачили виробів українського промислу, — але навіть нічого не чули про них.

Це першого дня курсу. Вже пізнім вечером курсанти опустили сало і помандрували до села Дубрівки, де переночували у свідомих і гостинних господарів українців.

На другий день знову були такі реферати:

Інж. Гладишовський (з Лиська) виголосив реферат про історію і працю „Сільського Господаря“ в лиському повіті.

Інсп. Денисюк виголосив реферат про історію молочарської кооперації та про те, як працює „Маслосоюз“ на Лемківщині. Зі звіту Денисюка довідалися присутні, що Районова Молочарня в Сяноці зібрала в 1936. році 70 вагонів молока, за яке виплачено доставцям 68 тисячів 830 зл. Короткий, але гарний реферат — про вишкіл хліборобської молоді — виголосив Ковальський (повітовий організатор „Сільського Господаря“).

Всч. о. Григорович говорив про мораль у суспільному життю і про Католицьку Акцію.

З надзвичайним зацікавленням вислухали присутні реферату Василя Качмарського з Бонарівки, який хоч простими, але щирими словами, змалював культурно-економічний розвиток села Бонарівки. Наче казки слухалося цього реферату. Бонарівка — колись страшно розпиччене (було 3 коршми) і господарсько запущене село, тепер може (і по-

винно) світити приміром для цілої Лемківщини. Там, де колись стояли коршми — тепер красуються Народні Доми та в них містяться: споживчі кооперативи, кредитова кооператива, „Просвіта“, Кружок Рідної Школи, „Сільського Господаря“, „Луг“, „Союз Українок“ тощо. А це „містяться“ належить так розуміти:

Там сходяться Бонарівчани й там відбуваються різні відчити, реферати, курси, представлення, співи, концерти, академії тощо. — І під господарським оглядом село змінилося до непізнання. Село тоне в гущавині садів, управляють городовину, про яку в Бонарівці давніше нікому навіть не снилося, закладають кооперативні ремісничі варстати, м'ясарні тощо. Словом — освіта, організація і вперта праця, видвинули село з біди і нужди.

Вкінці ревізор Крайчик навчав, як виготовляти зізнання до скарбових урядів і після цього закінчено курс (около 7. год. вечером) відспіванням многолітствія для ініціаторів курсу і для українських кооператорів на Лемківщині. П. П.

Замітка: Як бачимо з повищого, такі курси мають велике значіння для розбудження культурного життя наших сіл у Лемківщині. Таких курсів треба якнайбільше. Зокрема конечно й то негайно треба уладити господарсько-ветеринарні курси в Одреховій, або Боську, у Злоцькім і других осередочних українських селах на Лемківщині, щоб з кожного нашого села молодь могла брати численну участь на курсі та вчилася, як взірцево господарити та годувати домашні тварини.

До відома всім Прихильникам Лемківщини.

У липні 1936 р. будівельний Комітет Українського Народного Дому у Вороблику видав окрему відозву до краєвих і закордонних прихильників Лемківщини зі щирим проханням складати ласкаві жертви на будову Українського Народного Дому в корол. Вороблику.

За останні місяці минулого року жертвували:

Екск. Митроп. А. Шептицький зі Львова, 5.— зл., Укр. фабрика „Суспільний Промисл“, Львів, 10.— зл., Хв. Чит. „Просвіти“ в Бонарівці, пов. Ряшів, 5.— зл., Укр. фабрика шевських кілків „Дендра“, Львів, 10.— зл., Впп. М. Пельц, Х. Каршеневич, С. Олексяк, П. Ланда і другі, разом зі збіркою у Франції, 95.12 зл., Укр. фабр. свічок „Керос“ зі Львова, 5.— зл., Др.

Кость Цеплий, лікар у Риманові, 5.— зл., Молодь Вороблика зі збірки, 5.— зл. Попередні жертви в квоті 37.50 зл. Разом зібрано дотепер загально 177.62 зл.

Складаючи оцим найщирішу гідяку Всім дотеперішнім Вп. Жертводавцям — прохаємо Вп. Громадян, як рівнож усі українські Установи в краю і закордонами, кому тільки в грудях беться українське серце, та добро українських земель на Лемківщині лежить на душі, — слати далші жертви на адресу:

Кружок „Сільського Господаря“ у Вороблику корол. почта W-rabli Szlachecki, почт.

Українські часописи редакція колегія.

ДЕ СИЛА НАРОДУ?

Націоналізм — комунізм — це два протилежні поняття, дві протилежні ідеології, що взаємно себе виключають, два протилежні світогляди, дві програми. Доля поставила нас саме в часі, коли ці два світогляди, чи дві ідеї, знаходяться в стані найбільш розгорілої боротьби, змагання за перемогу. Ми бачимо, як на наших очах котиться по похилій площі комунізм, як на його місце побідною ногою стає й закріплює за собою позиції націоналізм. Комунізм, що видвигав на найвище місце одиницю, що гарантував їй нічим необмежену особисту свободу, що на суспільство глядів як на збір мільйонів голів, пережив добу найгіршої компромітації в „Соц.“-Державі — С. С. С. Р., де населення спроважено до ролі робучої скотини, позбавленої не лиш особистої, але якоїнебудь свободи, де заведено новітню державну панщину і знищено все культурне надбання.

Націоналізм, що каже: одиниця є тільки найменшою складовою частиною великого організму нації, де ставиться добро нації і добро майбутніх поколінь вище добра одиниці і під сучасну пору, де вимагається від одиниці найбільшого ідеалізму, на який вона може здобутися, самозаперечення й посвяти, входить у добу свого втілення й реалізації. (Німеччина, Італія).

Перший це ідеологія загнивання, другий — буйного розцвіту.

Ми Українці мусимо стояти на платформі націоналізму, як світогляду й ідеології, що зберігає моральні цінності нації й не дозволяє стати їй на похилу площу морального розкладу й загнивання. Основною догмою націоналізму є: „нація понад все“. Нація в його розумінні це не механічний збір одиниць, але суцільний організм, що живе своєрідним, питомим життям, що має свого відмінного від інших духа, що зберігається спеціальним інстинктом. Звідси й підпорядкованість одиниці — нації. Для кращого розуміння можна послужитися порівнянням людського організму. Нація це такий організм, поодинокі верстви — це наче руки, ноги, серце і т. д., що виконують кожна окреме завдання, на те, щоби ними прислугуватися організмові, зберігати його життя і т. д. Організм складається з клітин. Від здоров'я клітин залежить здоров'я організму. В нації найменшою клітиною є родина. Нація здорова, коли її клітина — родина здорова. З того виводок: зберігати моральну й фі-

зичну здоровість родини, щоби тим запевнити здоров'я нації й дальший: все, що розкладає родину як таке, що починається до розкладу нації, — є зло. Отже треба дбати про моральну сторінку подруж, що творять родину. Треба їх обожувати на твердому ґрунті. Отже першою вимогою: подружжя мусить бути тривке, нерозривне, бо тільки тоді воно зможе виконати своє призначення: саме виховати дітей. Далше треба покласти край половому рознузданню, бо таке рознуздання розминається з ціллю природи, яка бачить в половому лученні осібників тільки засіб, а не ціль. Полова рознузданість перемінне ціль зі засобом, бо бачить в полових сполуках ціль.

В тому націоналізм іде в парі з християнською релігією, яка „во угол“ ставить саме тривкість, нерозлучність: подруж і їх моральну чистоту. Націоналізм протривається мішанню подруж. Він впроваджує догму расізму, що має заховати питомий, своєрідний національний ґатунок.

Комунізм є витвором жидівського духа; жиди є найактивнішими носіями всяких розкладових течій. Тому кожна нація мусить розв'язати у себе жидівську квестію. Жидів треба виключити з політичного, господарського життя, звести їх до меншеартного чинника, що нище стоїть, замнути їх у „гетто“. Це конечно для збереження сили й відпорности нації та для збереження великої християнської культури.

Хто є дійсним добродієм Лемківщини?

ТІНЯМ БЛ. П. МИКОЛИ ЮРГИ.

У Сяніччині працював упродовж кільканацяти років Микола Юрга, народний учитель. Зразу в Нижнім Вислоці, де виховав покоління, що дало зі себе своїх теперішніх культурних провідників села, які йому завдячують по праці о. Пантелеймона Шпильки правдиві та здорові засади життя, як члени великого Українського Народу. З Вислока переносить його шкільна влада до села Репедь і тут працює цей тихий народний діяч до останніх хвилин свого життя.

Багато перешкод стрічав він на тернистому шляху своєї ідейної громадської праці. Та який тихий був за свого життя, так несподівано й тихо відійшов від нас на завжди.

Як його працю оцінили люди, хай на це послужить така подія: Саме, коли люди довідалися, що

їх добродій тяжко занедужав і збожеволів — про причину не пишемо, бо вона аж надто ясна, тоді впродовж цілого місяця село стерегло його хати як у день так і в ночі. Коли відтак їх учитель помер у Львові, ціле село заливалося ревними сльозами, всі хотіли їхати до Львова, щоб віддати поспішно прислугу своєму добродієві. Однак далека дорога не дозволила. Тоді село висилає своїх представників, саме Впр. о. Василя Середовича, громадян Петра Лазаря, Андрія Гаргая, щоб кинули грудку рідної землі на домовину Ідейної Людини; і від шкільних дітей і від українських культурних установ у Репеді. Люди прирекли собі свято берегти цієї великої правди, яку Покійник впоїв у душу цілого села. — Земля йому пером!

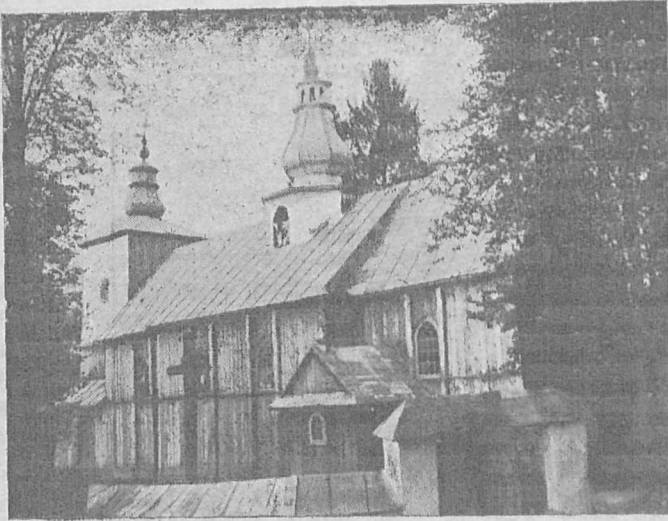
—o—

Покаянна коляда, або співанка.

У неділеньку, по обіді
Ходив Пан-Біг по коляді.
Пішов Він там на Україну,
А там дівча несе воду.
— Дівча, дівча, спічний собі,
Най я пріду ближче к' тобі.
Так ся дівча злякало,
Аж на чорну землю впало.
— Дівча, дівча, не лякайся;
Ід' до ксендза, сповідайся.
Ід' до вітця духовного,
Сповідайся гріху свого.
— Дівча, дівча, дай той води
Для небесного, для охолоди.

— Не будете воду пити,
Бо то вода нечистая —
Зверха листок, внука пісок.
— Сама ти ей замутила,
Сім синів згубила,
А осмого мужа свого.
— Правда, правда, мужа свого
Мужа свого несельюбного.
А што-ж ти за пророк такі,
Што ти пізнав мої знакі?
Кет ти пророк, сповідай м'я.
Кет ес душа, не видай ня.

(Записав у Мшавій к. Дуклі Ю. Т.).

Греко-католицька Церква Преобр. ГНІХ.
в Монастирці, коло Ліська, збудована
в 1818 р.

Греко-католицька Церква Рождества Пр.
Богородиці в Тилявій, біля Барвінка, збу-
дована в 1787 р., відновлена в 1931 р.

НОВИНКИ.

Подяка. Вп. П. Мирславі Клапоущаківній, Вп. ПП. лікарям українцям в Кракові д-рам В. Кисілевському, О. Волинцеві, Филипчаківі, Воевідці й ПП. медикам Данишеві, Грабові й Малиновському отсею дорогою складаю сердечну подяку за відвідування і велику, правдиво-українську опіку наді мною підчас недуги й операції. При тій нагоді складаю 30 зл. на **Українських Інвалідів** і деклярую річну передплату „Нашого Лемка“ для п'ятох незможних селян. **Осип Звірик.**

Зїзд Рідної Школи відбувся у Львові дня 25. м. м. в привності понад 300 делегатів. В часі дискусії над загально шкільними справами з рамени делегатів Лемківщини забрав голос Всч. о. Степан Менцінський, парох у Новосільцях коло Сянока й запитував Головну Управу Р. Ш., що зроблено досі в справі поборювання й усунення з українських шкіл на Лемківщині недоцільних т. зв. лемківських букварів. Цей справи не сміємо занебувати, тимбільше, що населення у Лемківщині вже віддавна домагається українських шкільних читанок і букварів.

Не жалуй видатку на передплату „Нашого Лемка“, бо цей видаток оплатиться Тобі стократно, коли станеш будівничим кращої долі своєї батьківщини. Приеднуй нових передплатників „Нашому Лемкові“ та поширюй його поміж усіх своїх знайомих.

Жахлива смерть у вогні. В Рябім коло Ліська запалилася хата місцевого солтиса в ночі. Вогонь так скоро обняв хату, що четверо дітей не могли вратуватися і живцем згоріли разом зі старенькою бабу-

сею. Згоріло ціле обійстя враз з худобою і господарським інвентарем.

Замість „Дендра“ — „Драбина“. У жидівських крамиках на Лемківщині появились у продажі підрублювані шевські клки знаної української фабрики „Дендра“ у Львові в опакванні під назвою „Драбина“. Несовісні конкурентійні жидівські купці обдурюють покупців, буцімто українська фабрика „Дендра“ випускає двоякі килки, у двох ріжних опакваннях. Перед цею черговою жидівською спекуляцією перестерігаємо всі наші кооперативи і приватних склепарів, щоб домагалися лише правдивих килків, в оригінальнім опакванні української фабрики „Дендра“ з оригінальним знаком „Дендра“, фабрика найкращих шевських килків у Львові, ул. Потоцького 58 а.

Цей знову любить українські паперці „Калина“. До крамниці мішаних товарів у Писарівцях к. Сянока зайшов недавно якийсь Баран зі Заршина і домагався паперців. Склепар подав йому коробку з паперцями „Калина“. На вид українських паперців розюшений Баран (кажуть люди, що він займає якесь висше становище і зачисляє себе до

висококультурних постатей в повіті) поторгав і подер на кусні всі паперці „Калина“, щоб у цей спосіб замаркувати, як він попирає український промисл і „згоден“. Шкода лише, що немає багато таких „баранів“, тоді фабрика „Будучність“ у Тернополі напевно приймила би нову сотню українських безробітних, до роботи, щоб виконати велике запотребовання...

Стінний календар Рідної Школи на 1937 рік вислали ми всім нашим передплатникам враз з чеками РШ, щоб кожний переслав дар Рідній Школі, бо місяць січень — це місяць Рідної Школи.

Наших Передплатників в Америці й Канаді прохаємо вже прислати передплату на 1937 рік.

Відгірчування лубіну. Лубін має складники т. зв. алькалоїди, які є шкідливі. Щоб усунути їх, треба лубін варити 1 годину, а відтак положати 24 години в біжучій воді. Так відгірчений лубін тратить 95 процент алькалоїдів, що в годівлі звірят вистарчаюче. Німеччина має вже лубін солодкий, який вже не має тих шкідливих складників. Та в нас він щойно появився і ще задо-

Добру заплату
за набіл одержите,

якщо доставляти його будете тільки

до

РАЙОНОВОЇ МОЛОЧАРНІ

МАСЛОСОЮЗУ

Помер Фридрих зв. Вішатель. На Мадярщині помер у 80-тому році життя архикнязь Фридрих, що був підчас війни начальним вождом австр. угор. армії. Йому треба завдячувати вивіщення около 30 тисяч наших невинних людей. Українське населення добре памятає „діяльність“ того архикнязя, бо не одного невинного українця післав він на шибеницю. За це і прозвано його „Вішателем“.

Найdaleше до 30. січня 1937 р. Всім, що до 30. січня не вирівнають передплати за 1936. рік, здержимо „Нашого Лемка“ без ніяких виїмків. Окремі пригадки за книжки шлемо на адресах, писані червоним і прохаємо Всіх прислати скоро нашу належність за Ілюстр. історію Лемківщини і Весілля.

Як виглядає печатка нового адміністратора на Лемківщині. Перший адміністратор Лемківщини, бл. п. о. д-р Василь Масцюх печатає усі письма печаткою з написом „Апостольський Адміністратор Лемківщини“. Та новому адміністраторові вже не вистарчає ця печатка, бо трохи неподібна до православно-російських, тому змінив її ось так: „Апостольській Адміністраторъ Лемковщини“. Чи це причиниться до навернення православних на Лемківщині? В це не повірять навіть самі автори нової печатки.

Кажуть, що нормалізаційні часи. Повітове староство в Новому Санчі покарало громадянина Льва Кобанього з Лосього гривною 50 зл. за те, що він як муж довіря „Народ. Справи“ продавав в Лосьому календарі „Золотий Колос“ на 1937 рік.

Війна народів в Іспанії. Обчислюють, що війна в Іспанії потягнула вже 1 мільон жертв. За три тижні в боях біля Мадриду погинуло 5 тисяч людей. Англійські і французькі послы, що відвідали побоевища Іспанії однозгідно стверджують, що перемога націоналістів — безсумнівна. Поміч Світів і червоних французів тільки відволікає програму червоного еспанського уряду, але його не врятує. Боротьба за Мадрид щораз більше завзята. Наочні свідки кажуть, що третина цього міста лежить уже в румовищах. Від початку війни національні війська зістрілили 120 червоних літаків, в тім 69 французьких, 17 англійських і решту совітських.

Померли за морем. Тит Голимар 61 літ, з Росохатого к. Ліська, помер нагло 15. 9. 1936 в Елізабет Н. Й., Теодор Миланіч у Джерди Сіти, Розалія Періг в Юнгстовні, Ка-

теріна Войтович у Чикаго Ілл., Семен Гірчак з Теречі к. Сянока помер 14. 11. 1936 в Детроїті, В. Й. П.

Великі дні. 22. січня 1918. року проголосила Центральна Рада в Києві IV-тим Універсалом самостійність України. 22. січня 1919. року відбулося в Києві на Софійській площі торжественне проголошення злуки всіх українських земель в одну Соборну Українську Державу.

Ці дві дати живуть в серцях мільонів українського народу як відгомін недавнього минулого — так радісного і так болючого своїм закінченням.

Лемківська делегація у краківського воеводи. До уряду збірної громади Мушини прибув недавно краківський воевода на люстрацію і переслухання солтисів. При тій нагоді до воеводи зголосилася лемківська делегація з різними господарськими, культурними та національними домаганнями. Крім того делегація спитала воеводу, чому арештовано і вивезено до Каргуської Берези інжиніра Дуркота (москвофіла). Воевода відповів коротко: „Так, казали арештовать, бо вем за цю, а ви не вець, що он зробил“.

В обличчі большевицької загрози Німеччина заключила з Італією і Японією договір у справі спільного поборювання комунізму. Щоб пімститися на Німеччині, большевики кинулися арештувати німців, що живуть у ССРСР і одного з них навіть засудили на смерть, але коли Німеччина погрозила, його помилували. На Конгресі Світів один делегат признався, що большевики хотять зробити наїзд на дрібні балтійські держави, з чого большевицький уряд ледви викрутився.

Німеччина краще виходить на ворожечі з большевиками, як Франція на приязні. У Франції страйки не перериваються. уряд не може дати собі ради з розагітованими робітниками. Наслідок такий, що французька продукція паде й

англійський товар, зокрема вугілля, заливає Францію.

Англійський король Едвард VIII. залюбився в одній американці, п. Сімлсон і, щоби могли з нею одружитися, мусів зречися престолу на користь свого брата, Юрія VI.

Ірландія вихіснувала таке замішання в Лондоні, щоби ще дальше визволитися зпід влади англійського короля.

На еспанських фронтах морози та снігові завії припирили були на деякий час бої, та тепер вони знову почалися, на землі і в повітрі. Останніми днями дійшло до найбільшої битви під Боаділею, на передмістях Мадриду. Видно, зле вже зі столицею, коли англійська амбасада дістала наказ якнайскоріше відтіля втікати.

Ще більше завзяті бої йдуть на морю. Національні літаки й кораблі бомбардують пристані червоних, обкладають їх мінами та переловлюють пароплави еспанських і московських большевиків; як кажуть, деякі з них пішли вже на дно. Світи це вихіснували й висилають до Іспанії ескадру підводних човнів, щоби, мовляв, боронила большевицьких торговельних кораблів. Може дійти до поважного міжнародного зудару, бо в міжчасі еспанські большевики притримали один німецький корабель, і тому Німеччина вислала до Іспанії военні кораблі.

Французькі комуністи — як подає „Еко де Пари“, звербували 47.000 добровольців до есп. червоної армії. Між ними є лише 12.500 французів — решта це італійці, німці, поляки, серби, бельгійці, англійці, чехи та інші чужинці.

Чи Ви вже замовили собі календарець „Готовсь“ на 1937. рік? Не забудьте це негайно зробити, бо без цього календаря годі обійтись. Він має вигідну кишеньову форму та незвичайно добірний зміст, а коштує всього 20 сот. Найкраще замовляти відразу більшу кількість,

ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ І ПРІБОК ЗИМОВІ ШАПКИ

(смушкові з натяганки, лещетарки і т. п.)

поручає

Шапкарня Українських Інвалідів

по знижених цінах.

Шапки виконані солідно, гарно і з добрих матеріалів.

Адреса: Шапкарня Українських Інвалідів, Львів, Потоцького ч. 48.

бо тоді дешево виносить поштовою пересилка та відчисляється 20% провізії. Замовлення слати на адресу: „Українське Юнацтво“, Львів, вул. П. Скарги 5.

Нові українські часописи. З новим роком виходить інформаційно-суспільний двотижневик у Дрогобичі п. н. „Гомін Басейну“. Видає Р. Турів, редагує Колегія, відпов. ред. В. Колінко. — На місце „Голосу Нації“ виходить у Львові тижневик „Голос“ під ред. Б. Кравцева.

Покарали за карабін. У кооперативі „Сян“ в Павлокомій біля Березова найшла поліція карабін, вилучений від коменданта „стшельцуф“ для охорони перед злодіями. По конфіскації кріса, на донесення поліції, окружний суд у Ряшеві звільнив кооперативу „Сян“ від вини, натомість командант „стшельцуф“ дістав 8 місяців кари за вилучення кріса. Але йому припинили кару на 3 роки.

З життя наших братів на еміграції.

Заходом Організації Оборони Лемківщини в Нью Йорку та згідно з директивами і постановами Першого Лемківського Конгресу у Філадельфії, та ухвалами Головної Управи Організації Оборони Лемківщини приступлено до видавання українського національного часопису для Українців Емігрантів з Лемківщини в Америці й Канаді п. н. „Лемківський Дзвін“. Річна передплата 1 долар, поодиноке число 10 цент. Адреса:

The Lemko Bell, Published monthly by Organization for Defence of Lemko W. Ukraine, New York, N. Y. 59 East 7-th Street. U. S. A.

„Лемківський Дзвін“ редактований

Ухвалювали громадський бюджет. Солтис Якуб Зайонц з Володзьки скликав членів громадського уряду, щоб разом ухвалити громадський бюджет на 1937. рік. Рада в раду й за часок „ухвалили“ 5 літрів смердюхи й бочку пива аж до дна. Внаслідок того помер радний Михайло Воробель, таки другого дня. А кажуть, що в селі є „Відродження“, але лише між молодю, бо урядові громадському до ухвал треба палюнки... Ганьба!

Ограбили церковну касу в Руськім Явірнику якесь нічні волокити, бо почули, що в касі мала ще залишитися готівка 100 зл. з добровільної збірки на фелон. Одначе комітетовий Іван Дяк, що обслуговує чесно церкву, переховав деінде гроші, а злодюги комунарі думали, що попадуть на церковну касу й буде шпіритайка... В касі було лише 6 злотих.

дуже доцільно, виховно як національний орган української еміграції з Лемківщини трактує її справи та заступає її інтереси; стоїть на становищі, що Лемків слід найперше національно освідомити та щойно тоді зачати якунебудь українську політичну роботу. Тому теж „Лемківський Дзвін“ не мішається в жадні політичні чи релігійні спори, натомість організує лемківську еміграцію під блакотно-жовтим прапором та наміряє подати свою помічну руку нашим братам на Лемківщині, які змагаються за своє існування.

„Лемківський Дзвін“ єднає Лемків на еміграції з цілим Українським Народом.

Лемківське дзеркало.

На щастя, на здоров'я на той Новий Рік, та тримайте його добре, щоб заскоро не втік!

Сійся, родися жито, пшениця, овес, картопля й всяка пашниця. У стодолі повно, у стайні гойно, нехай від масла трісне масниця, та як кому мало — то на причиннок — на печі любих дітей копниця...

А „Наш-Лемкові“ із Новим Роком бажаю... ну, що бажати? Тисячу нових чесних читачів й грошей з пренумерати.

А тепер чесні читачі осьде послухайте, я розкажу вам пригоду. Ви на вус мотайте.

Було це у нас на свята, сталася новина: підхмелився шпіритайком оден кацапина, прийшов в хату, кинувсь у ліжку й захропів сарака.

Шпіритайка серед ночі вкинула його під ліжку, де він пробудившись — перелякався важко... намацкав стіну тай стелю, підлогу в долині — гадав собі неборака, що вже в домовині, тай зімлів...

Аж рано люди витягнули його (хоч молодий, при тридцятці), як голуб сивого!..

Так зробилось піяниці зі страху-самого, зате усі насміхаються тепер із нього.

Тож покиньте вже раз цю огиду шпіритайку пити, щоб й вам колись не прийшлося зо страху посивіти!

Тоді воля заясніє й стане жити мило, чого всім бажає від серця кум Чмелик Гаврило.

Чи Ви вже купили собі книжку Лемківської Бібліотеки?

1. ч. Юліян Тарнович: Ілюстрована історія Лемківщини,

2. ч. Іван Бугера: Українське весілля на Лемківщині.

Обі книжки з поштовою пересилкою 4 злоті.

Друкується 3. ч. Франц Коковський: Східніми межами Лемківщини.

Замовляти в Адміністрації „Наш Лемко“, Львів, ул. Зіморівна 2.

Уживайте лише
знаменитої цикорії „ЛУНА“,
здорової підмінки кави „ПРАЖІНЬ“
і солодової кави „ЛУНА“, виробів
Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів XV., вул. Церковна 2.

Чи це поступ і культура?

Історично-побутовий начерк.

Невеличке гірське село Лішна в Сяніччині, числить нині 78 хат, лежить в прекрасній та здоровій околиці. Село оточене зі всіх сторін високими відногами карпатських гір, яких найвищі шпилі доходять до 670 м. над рівень моря. Гори покриті буйними яловими лісами, від чого здоровий воздух, в селі брак вітрів, словом правдивий Меран! Оточене воно зі всіх сторін українськими селами, як Тарявою Сільною, Голучковом і Війським зі сходу, Вільхівцями і Сяноком від полудня, а Межиброддям і Дубною від заходу, Мриголодом від півночі. Всі ті села лежать за просторими лісами, з винятком другого спольонізованого села Дубни.

В давній давнині належало воно до дїбр наших українських князів, відтак до польської королівщини, але вже на початку XVI. ст. якось з королівщини „відпало“ і стає „доміном прївату“, як власність якихось польських панів. На початку XVII. ст. було власністю якогось пана Зелонкі „нешляхціца“), а числило тоді кільканацять хат. В селі була церква, нині нема по ній слїду, але є кусень поля, що старі люди називають його „церквіско“. Недалечко цього поля пливе потічок, що його старі люди в селі називали „попув потук“. Старі люди оповідали, що дзвони і образи з цієї церкви, що звалилася, казав лїдик віднести до Межиброддя. Як село було ще українське так само і по спольонізованню у Йосифїнських метриках (з кінця XVIII. ст.) читаємо, що люди в Лішні писалися ось якими назвиськами: Грицик, Гриняк, Пастушак, Пісяк, Филипчак, Колодій, Бодяк, Антошкевич, Войнаровський, і пізніше до половини XIX. ст. таксамо в ріжних документах писалися. В другій половині XIX. ст. подибаємо вже в ріжних публичних документах їхні ті самі назвиська писані так: Риняк, Рицик, Філіпчак, Пісяк, Бодзяк, Колудзей. Перетягання на латинство, як всюди так і тут dokonував упродовж віків (приватний) двір, бо там, де були королівські економії як в Теремчі, Межиброддю, Вільхівцях, у селах навіть блище Сянока положених, там мешканці не спольонізувалися, бо державцям королівських економії не залежало на їх душах, але на їх тілі, як робочій силі. З двору тепер слїду нема, його невеличкі добра розпарцелювали між себе місцеві селяни, так ліси як і ґрунта. Всіх мешканців числить село 511 душ, між якими 51 душ гр. кат. обряду, які вже не гово-

рять по українськи, і в урядових жерелах вони всі записані як поляки“). Вони про це не знають і себе вважають за „русїнув“ — бо прецінь в гр. кат. церкві в Вільхівцях, до котрої то парохії урядово належать, але рідко коли в ній бувають через 7—8 км. віддалення за горами і лісами. Між тими 51 душами українського обряду є 10 свідомих українців, — що шанують свій обряд і уміють по українськи говорити, святкують українські свята, решта викручується сіном, — буває, що ані одних ані других свят не шанують!!

Знаменне ще й те, що між тими 51 душами української народности вийшло 4 інтелїгентів у світ, а то один священник (Колодій), один професор (Филипчак), один судовик (Филипчак), один абїтурїєнт (Филипчак), між поляками нема ні одної інтелїгентної людини! помімо того, що в Сяноці віддаленім 8 км. є від 56 літ гімназія.

Помімо того, що „двір спольонізував наших Бодяків, Гриняків і Грициків не дав їм ніякої культури в селі, не заложив їм навіть костела, а по упадку церкви казав їм ходити до лат. костела до місточка (Мриголода) віддаленого 6 км., до того за водою (Сяном) — де його панщизняки мусїли ходити й до нині ходять. Але, от як ходять: Молодіж убравшися у райтки і тим-подібні тандитні причандали, зайде під костел, позакурює „дзигара“ — порегочеться і вертає домів (Давніше вступали ще до коршми!) Дперва минулого року, деякі Лішняки, більше проворні і спритні, що хотїли дещо заробити, задумали при сяніцькій і мриголодській помочі, будувати „косцюлек“ на громадським пасовиську, під лісом, на так званих „мочарках“. — В тій цілі зрубано в зимі в лісах дерево, обтесано, щоби на весні його звести і забратися до будови цього костелика. Тимчасом „хтось“ дерево в лісі розкрив! На весні, мусїли другий раз те саме робити і в осени таки забралися до будови, поклали

підвалини, зробили посвячення. Зїхалися ріжні сяніцькі достойники, народ попоїв і випив, душа розвеселилася.

Понеже Лішня узнана зістала за одну з найгарніших кліматичних місцевостей, якісь високі чинники постановили вибудувати там під лісом на тих самих „Мочарках“, (де нині будують костелок) якусь санаторію. І дійсно, збудовано коштом щось 120.000 зл., не знати чиїх грошей, прекрасну деревляну віллу зі всяким комфортом. Люди, заманені красними словами, помагали при роботі, в надїї, що за роботу заплащать, а найбільше помагали тому, бо сподївалися, що такі раз Лішня дїждеться дороги, бо до санаторії будуть пани доїжджати автами, а по такій дорозі як теперїшній, авто не поїде, бо навіть міський фіякер до Лішні ніколи не поїде! Думали людська також, що як буде санаторія, зароблять дещо на набїлі, яйцях, суницях, яблуках, грушках, черешнях, які в Лішні чудово удаються. Тимчасом минуло кілька добрих літ, за роботу людям до нині не заплачено, дорога яка була за часів старозавїтних пророків, така й нині зістала. Санаторію вправді викінчено дуже гарно, але ніхто до неї не приїжджає, ніхто там не мешкає. За якийсь час переїменовано її на „осродек здоровія“ — селянам сказано, що там буде приїздити лікар, до котрого будуть приходити хворі люди з околичних сіл і він буде їм давати ріжні поради. Але й це оказалось пустою обїцянькою — бо лікаря там ніякого нема, і ніхто з сіл за порадою не приходить, хїба така потїха з санаторії, що оден чоловігя дістав місце сторожа і мешкає собі як пан у тій санаторії, бере щомісячну пенсію, але з яких жерел, цього ніхто не знає. В тім самім році, як збудовано цю санаторію таким великим коштом, тодішний староста зі Сянока, збудував собі також гарну віллу десь в Шавнін чи Куляшнім, а повітовий фізик Дорош збудував собі рівнож гарну віллу в Лішні у кільометровім віддалені від цієї санаторії над Сяном, де розвів прекрасний город і сад.

— 0 —

В кожній українській хаті на Лемківщині, де є шкільні діти повинен знаходитися журнал

„СВІТ ДИТИНИ“

прегарно ілюстрований, який КВАРТАЛЬНО коштує лиш 1 злотий.
Батьки! не жалїйте видатку 1 злотого для добра своєї дитини
й запенумеруйте для неї цю корисну газетку.

Замовлення посилайте переказами грошевими на таку адресу: Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“ Львів, ул. Зіморевича 2.

Юліан Тарнівч.

Історичні пам'ятки в західніх Карпатах.

Мушинський замок разом з селом Поворозник знаходився вже в 1391. р. в цій частині Карпат, що не була ще як слід заселена. Влада замкового старости рівнялася владі городового, який тоді збирав сплати й данину, пильнував, щоб городські і двірські забудовання вдержувано в належному стані, доставляв робітників примусово до замку (пізніше наемників) та дбайливо піклувався всіми латинниками, що в його землі поселювалися. Такий уряд передержався аж до 1772. р. Однак крім самої Мушини з замком знана вже була в тому часі Мушинка, Містечко, Брунарі й Андрейка, що вже в XV. столітті перейшла в руки теперішніх мешканців. Тут стрічаємо цікаве явище; ані науково — ані теж розумово цілковито необосноване. Саме у деяких научних працях, історичних розвідках, монстрафіях знаходяться коротші або довші згадки про яких-то волохів — або волоських осельників, що радше рутенізувалися, аніж польонізували та дали повсталий з них Лемківщині посягати аж під самий Санч¹⁾. Отже з такого перепутування історичних подій, або краще переназвання волохами українських автохтонів, що перші поселювалися на самім підгір'ї і в горах Карпатах і то в часі загального розвою українського осельництва на захід і південь, у VII. і VIII. столітті — лише на цій основі, що ці поселенці оселювалися здебільша на волоським праві — може даліше зроджуватися незгідна з історичною правдою назва перших оселенців західніх Карпат між Сяном і Попрадом, — що їх тоді звали волохами лише тому, що вони поселювалися на волоським праві. Впрочім, якщо будувати б історичні дані на народніх прозивках, тоді теж і сьогодні треба би одних українців у Лемківщині переназвати „греками“ від нашого греко-католицького обряду, бо так нас сусідське престолоуддя відрізняє від себе (в його розумінню „прозиває“), других знову „східняками“ — цебто від нанесеного московського православ'я. Врешті всі знаємо, що українці оселювали західні Карпати й то по обох сторонах — не в XII. чи XIII. столітті, лише це діялось перед тим, заки почався осельницький рух на карпатське підгір'я і в гори, отже в часах розвою української колонізації взагалі. Шлях, що провадив у ці сторони, відомий тодішнім оселенцям долиною Попраду і тилицьким провалом. І вже в XV. ст. начисляють тут 3 тисячі нелатинського населення, що заселяє Криницю, Мушину, Містечко (Тилич), Шавник, Ястрябик, Берест і Брунарі, та згодом за півстоліт'я урядове обчислення (1549 р.) приносить уже 6 тисяч українського населення. Зокрема про Криницю знаходиться перша згадка під датою 8. січня 1547. р. Тоді подаровано Данкові з Тилича два лани поля в лісах, що на їх скоро побудовано перші хати та вони дали зачаток самій Криниці. Данко мав право корчувати ліс, спроваджувати оселенців, дарувати кожному по три міри поля, виспати вівці у всіх доколичних лісах без окремих оплат. В міру того, як побільшувалося число мешканців Криниці, дозволено врешті в 1651. р. побудувати для населення Криниці церкву та закупити рілля від Тимка Лучковича на вічні часи для греко-католицької парохії. Треба додати, що одна рілля обіймала поверх 40 моргів поля, півріллям около 20—24 мр., третина 15 мр., четвертина 8—10 мр.; цей поділ землі в Карпатах удержував-

Гр.-кат. церква в Загір'ю.

ся майже в цілості в сучасних українських селах у Лемківщині. Криницька земля²⁾ стається впродовж віків тереном важних подій. Туди веде шлях на схід і південь, шлях забезпечений оборонними замками в Мушині, Ритрі, Чорштині; через ці землі переходить в 1411. р. семигородський воєвода Стибор і нищить сандецькі землі, через Лабову, Гуту, Махначку і спалене Містечко йде він на Бардиів і вертає на Угри³⁾. Досі заховані в криницькій землі оборонні вали й окопи могли би багато переказати про давні бурхливі часи та про обставини, серед яких приходилось нашим першим оселенцям змагатись за свої права та свій стан посідання.

Перший науковий опис криницького джерела зладив професор Гаскет у 1795. р. В його праці, написаній по німецьки п. н. „Новіші дослідні (фізичні) подорожі в 1788—1795. р. через дацькі й сарматські Карпати“, виданій в Нормімберзі знаходиться така згадка: „Пять миль від Санча відзначається в розлогу долину, в якій у багатьох місцях знаходяться мінеральні квасні джерела. Найкраще з поміж них булькотить недалечко села Криниці, у вузькій долині. Це джерело, широке на один квадратний сяжень, витрискує у підніжжя гори, від західньої сторони. Подальше з пісковика дзюрчить друге ще сильніше джерело, але його заливає в слітні дні мутна вода з потічка.“ Це був початок під дальші наукові дослідні обох криницьких джерел, що саме довели вже в 1800. р. до закупна поля разом з джерелами від місцевих господарів за 204 злоті (тодішні гроші), отже за ціну, яка не була на ці часи відповідна навіть за куплені 3 морги землі. — тож оба джерела наче подаровано. Продажа мала хиба цю крашу сторінку, що сандецька комісія постановила в 1806 р. побудувати дорогу з Криниці до Нового Санчі й Дуклі та виспати охоронний вал перед виливом Криничанки, — що заразом був би дорогою до Мушини. Але місцеве населення не мало з цього користи. Навпаки прихід інших людей в ці сторони обмежував їхню свободу на своїй землі так, що довгі роки не було мови про економічне поліпшення, про розвиток плянкової господарки та про висше культурне життя серед тамошніх доматарів.

(Далі буде).

¹⁾ Др. Ж. Вожович: Стара Криниця, Краків 1932. ²⁾ Др. Б. Скурчевський: Історія Криниці. „Здр. Перег.“ 1905. ³⁾ Й. Діетль: Криниця в Карпатах галицьких положена. Краків 1857.

Наше суспільне життя.

(Докінчення).

Сьогодні вже не має панщини, але якась клята рука в інший своєрідний спосіб старатися рознищувати та розгульнювати село, щоб воно не мало часу зацікавитися своїм власним життям і не могло спостерегти тих експериментів, що переводяться на його душі й тілі. На доклад злого, у багатьох випадках не лише приватні люди, але й деякі суспільні клітини сільського життя стають осередком п'янства і рознуздання та загнивання обичаїв.

Не хочемо згадувати про деякі управи кооператив, які теж намагалися завести в себе продажу денатурату — не до машинки, лише до п'янства.

Прада — світські чинники не дуже цікавляться цим, скільки перепродано отруї перед Різдом, або чому так нарід горне бляшанками — цілими ведрами денатурат — не при думці теж ця болюча справа нашого народу теперішній церковній влади на Лемківщині, хоч під її боком найгірше потапають села серед цієї задурмаючої і згубної отруї — бо цим „добродіям“ може й не відомо, який дійсний стан, зокрема вони не рачили в передсвяточному часі потрудитися між народ, щоб його перестерегти, до чого його доведе п'янство, та врешті видати (підлеглим собі) Отцям Душпастир'ям поручення звернути увагу окремо перед роковими святами — і бодай здержати хрещений нарід перед масовим затроюванням.

У відповідь цим усім, що їх переконуємо про шкідливе п'янство й то вже третій рік безупинно боремося з цією застрашаючою язвою — скажемо одно: — Хата за хатою, родина за родиною, від батьків до дітей, друг друга — брат брата, мати дітей, свояк свояка, сусід сусіда — всі як один мусимо негайно освідомлювати себе взаємно. В обличчі тої — на життя і смерть — важної справи мусимо кричати до всего лемківського суспільства: Люди! Якщо у вашому селі знаходиться під сучасну пору такий, що розпиває й доставляє денатурат і другі алкогольні напитки — тоді знайте, що він ваш гробокопатель, ваш найтяжчий ворог, він Юда, зрадник! Дальше знайте, що тепер, коли земля аж горить в розгарі переваж-

них подій та над нами якраз у цей момент страшна паморока простягає свої костисті руки та хоче нас обмотати і приколосати у вічний суспільний сон, або інакше — повільно але послідовно витроїти наші села — у цей момент не пора на гульні, на п'янство, не час на сварні, на особисті порахунки — але пора подумати та не лише подумати, але постояти за долю нашого народу, за його здоров'я, за його розвиток і моральну поведінку, дальше пора й то найвища пора молодь нашу підготувати до морального життя, подбати про кожну українську дитину, про кожне звено нашого українського суспільного життя.

З життєвої практики бачимо, як то наші сільські діти звичайно за кілька років або й скорше, по укінченні науки в школі, вони ледви підпишуть себе, а про читання й мови немає. До того бачимо, як наших дітей навчають „лемковського“, як наші часописи десь по дорозі „чудяться“ (тощо губляться, або простіше, хтось їх нищить!), ославленої криничанської

„газети“ сотки різних „наших слоф“, щоб у нас затерти пам'ять про наше минуле і зробити нас яничарами власного народу.

Читалень наших не має в наших селах, а читальні московського мерця мають таку саму ціль, як і московські газети, що аж дишить комуною й комунарською за красою.

Тож, коли зважимо це все (про решту не пишемо, бо інші експерименти всім добре відомі і з нашими учителями, з українськими священиками і т. д. і т. д.) — тоді приходилось би кричати: Горе нам! Загибаємо, ні сліду по нас не останеться. Та ні! Ми не згинемо. У нас вже пробудилися непереможні життєві сили та дальше нестримно будяться; до того ще всі, що вірують у Бозі, без різниці поглядів, понад голови криничанських червосотенців і львівських завмиряючих московських рабів і прислужників червоного царства сатани — радісно підносять наш рідний прапор, на якому напис: „З нами Бог, розумійте язици і покоряйтеся, яко з нами Бог“.

Бо недалекий час: „І зчезнуть грішники від лиця Божого, а праведники розвеселяться!“

Арсен Яруга.

Щедрий Вечір у Лемківщині.

Перед заходом сонця роблять люди на всіх дверях хрестики, зі двору великі, а зі середини маленькі, беруть до збанка свячену воду і кроплять всі кімнати, стайню, подвір'я й навколо хату, щоб „бодай щезло“ не мало доступу. Газдиня дає кожному келишк свяченої води пити, щоб добре спав. Цілий день перед вечерею нічого не їдять, а якби хто взяв вареник або голубець і зів, так, щоб ніхто не бачив, той буде мати цілий рік чираки. Вечером усі миються і вбираються в нові свити. Газда вносить сіно і кладе на стіл. Застеляють обрусом. Під обрус кладуть щедраки спечені з того зерна, яке було на першу коляду в куті. На верх кладуть хліб, тарелик з чесноком і з просфорою. На хліб свічку. Перед самою вечерею всі клякають і мовлять „пацияр“. Засвічують свічку і засідають за стіл. Газдиня бере бляшку або мишинку, кладе там вогонь і трезілля. Над цим вогнем надхляє кожний голову, отвирає уста і хвилю потримає, щоби цілий рік був здоровий та „жиби біда не чіпя-

лася“. По тій церемонії кладе ренделик під стіл. Газда дає проскорку. По проскорці їдять чеснок і страви, як горох, гриби, капусту, голубці і т. д., все мащене олієм. Першу ложку кожної страви кидають до маснички, щоб добре масло робилося. По вечері всі співають щедрівки. Ця коляда вже не така весела, як перша, бо нема вже в хаті солеми, тому теж її називають „кулява“.

Михайло Зошак.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, лавуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Помер великий Громадянин.

Несподівано відійшов від нас один із сеніорів сучасного українського громадянського життя, **д-р Степан Федак**, який помер ніччю з вівторка на середу 6. січня ц. р. проживши 76 літ.

Покійний був одним з головних членів-основників Т-ва Взаїмних Обезпечень „Дністер“, тієї установи, яка — як відомо — відіграла в господарському житті нашого народу величезну роль. Був теж членом-основником усіх інших українських економічних установ, а саме: Центробанку, Ревізійного Союзу Українських Кооператив, Земельного Банку Гіпотечного, „Карпатії“, Української Шадниці у Перемишлі та інших.

Підчас московської окупації був арештований трьома наворотами. Опісля москалі вивезли його з кількома іншими нашими чільними громадянами як заручника до Києва. Там зорганізував бл. п. Ст. Федак видатну матеріальну допомогу та опіку українцям з Галичини. В серпні 1916. р. вернувся до Львова через Фінляндію, Швецію і Німеччину шляхом виміни за російського консуля. Підчас вибуху революції в Росії їздив на Україну, щоб поширити діяльність „Дністра“ і „Карпатії“ на Наддніпрянщину.

В листопаді 1918. р. брав активну участь у державно-творчій праці уряду З. У. Н. Р. як державний секретар для харчевих справ, але скоро був відтятий від своїх і

залишився у Львові. Підчас облоги Львова перебув безліч ревізій і кількома наворотами поляки його арештували. Не зважаючи на все те зорганізував Український Горожанський Комітет, який опікувався українськими полоненими, інтернованими і політичними в'язнями та давав їм матеріальну і правну допомогу. Український Горожанський Комітет під проводом д-ра Ст. Федака допоміг тисячам нещасних в'язнів і спас не одне життя від голодової смерті. У. Г. К. поклав початки відбудови українського організованого життя, зруйнованого війною. Коли влада припинила діяльність Українського Горожанського Комітету — його секції перетворилися в окремі товариства — УКТОДІ, Українське Лікарське Товариство, Союз Українських Адвокатів, якого бл. п. д-р Ст. Федак був першим головою. **Аж до останніх хвилин свого життя опікувався політичними в'язнями.**

Слід теж згадати, що в 1918. р. став радним міста Львова. В 1921. р. після атентату свого сина на львівського воєводу, д-р Ст. Федак просидів два місяці у в'язниці. Був почесним членом Т-ва „Просвіта“, сеніором Ставропільського Інституту, головою Надзірної Ради „Народної Торговлі“ і „Карпатії“. Працював ціле своє трудяче життя витривало для добра українського народу. В. Й. П.!

— о —

З організаційного руху в Канаді.

(Едмонтон, Алта).

В неділю 22. листопада м. р. відбувся відчит у салі Інституту на тему: „Лемківщина“. Його виголосив п. В. Гривнак.

Шановний промовець представив як найприступніше справу Лемківщини і присутні мали нагоду довідатися дуже докладно про найдаліше висунену на захід і найбільше виставлену на зазіхання ворогів частину споконвічної Української Землі.

Представивши положення Лемків-

щини, прелегент розказав, як наші брати лемки ставлять опір чужому наступові й як шукають способів, щоб остатися на завсідги при Українському Народі.

Лемківщина наша була, є і буде. Це головна думка промовця.

Додатком до відчиту були деклямації дітей Рідної Школи, а крім того Міля Чоботар виконала гру на п'яніні, а Теклюня Сташин затанцювала український танок.

ВСЯ КОЛЯДА ДЛЯ РІДНОЇ ШКОЛИ!

Всі українські товариства й установи, Церкви й церковні Брацтва, співацькі, музичні, аматорські гуртки та вся українська молодь нехай памятають на великі грошеві

видатки Рідної Школи й пересилають свої дари з коляди на її потреби. Бо місяць січень це місяць Рідної Школи.

Гроші слати на адресу: Рідна Школа, Львів, вул. Сикетуська 46.

Буде нас більше.

Великий „вельбцель українцудф“ „Ілюстровани Курієр Цодзенни“ та принагідній „вук кришніцкего дзецка“ вічно журиться нашою національною назвою.

Всі знаємо, що він хотів би, щоб нас звали арабами, волохами, москалями, або навіть індіанцями, лиш коби не українцями. Це слово не може йому спокійно перепхатися через його газетне горло.

І знову дав він про себе знати. Тепер він дає докази, що кожний, як тільки мешкає на Україні, то цей вже українець. Отже нова куреркова „мондрозь“: всі жида, москалі-кацапи, німці, поляки та другі національні меншини, які живуть на Україні, це все українці.

Він з біса кутий, бо зараз-же доказує, що „вшистке русіни жиїонце тутай, то поляци, послугуйонци сен рускон мовом“.

— Дивіться, добрі люденькови, як нашою назвою „тішаться Курієркове“, та з того навчайтеся, що можуть нас такі звати як лише їм вигідно, — бо це все для нас мало-важне і безвартісне. Натомісь важне для нас, за кого ми самі себе вважаємо, та нам слід виявляти на кожному кроці наше національне обличчя — українське — з діда прадіда.

Українець з Лемківщини.

ЗРІСТ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІ.

З кінцем 1934. р. Ревізійний Союз Українських Кооператив об'єднав 2941 кооператив, з кінцем 1935. р. 3013 кооператив, а чисельний стан союзних кооператив на 31. XII. 1936. виказує вже 3097 кооператив. Найбільший процентово приріст виказують районні молочарні — їх прибуло в 1936. р. — 20. Чисельно найбільший приріст виказує група кооператив для закупу і збуту — а це 50 нових кооператив.

„ЦЕНТРОСОЮЗ“ РОСТЕ.

„Центросоюз“ закупив у грудні м. р. гарну фабричну парцелу (у Львові при вул. Львовських Дзєці 25) з фабричними будинками й урядженням. „Центросоюз“ примістив тут свою фабрику мила, м'ясарський варстат і роздільню для сільських кооператив львівського району. Площа коштувала 91 тисяч злотих.

Присилайте передплату!

Для наших найменших.

На наш заклик складати жертви на закупно дитячих бібліотек відозвалися наші Дорогі Сестри і Брати в Канаді. Саме в Едмонті на руки пані А. Михайлюк зложили: по 50 центів: Г. Мартинишин; по 30 центів: І. Терентюк, Нестор Гривнак; по 25 центів: пані В. Панчук, пані В. Будник, Р. Окурилий, В. Маланчук, Стефан Здріль, М. Петрик, С. Олеськів, Василь Колок, Анна Чоботар, К. Ніронович, В. Ковалик, П. Гордаш, К. Дуда, Ф. Ходзіцький, П. Миськів; по 20 центів: Григорій Саїк; по 15 центів: Е. Верхомир; по 10 центів: Е. Пронюк, Н. Сутир, З. Немірський, І. Семків, П. Мендзій, Г. Кучаба, М. Рилик, М. Малисик.

Підчас Народнього Зїзду, в салі при Інституті ім. М. Грушевського в Едмонтоні, пані Марія Гавриш і Теодозія Гривнак зібрали суму 12.65 дол. від слідуючих: по 1 дол.: п. Криванюк, В. Мельник; по 85 центів: П. Якимець; по 50 центів: В. Буряник, А. Комар, Д. Чаляк, С. Бойко, М. Веренька, Ф. Колок, Вас.

Підручний, Галя Маланчук, П. Пухний, Гіордій Фуштей, В. Савчук, о. С. В. Савчук, пані Ясенчук; по 30 центів: п. Тижук; по 25 центів: п. Овчар, І. Макулович, І. Федорук, К. Шапка, Василь, І. Вагілик, Г. Кравчук, А. Кузів, І. Мельник, Л. Яремчук, Мир. Стечишин, П. Фуштей. П. Василь Грицюк, купець з Дейзленд зложив 6 дол.

За ці гроші закуплено 4 великі дитячі бібліотеки і вислано у відповідні наші села на Лемківщині.

Цей висококультурний почин наших Сестер і Братів за Океаном тим більше для нас цінний, що між Вп. Жертводавцями немає ані одної Лемкині, або Лемка. Добродій Василь Грицюк родом з Поділля, інші зі Львова, або з східно-галицьких земель. Та мимо цього вони памятають про своїх братів за Сяном і своїми пожертвами скріпляють цю нерозривну звязь, що разом єднає в одну Велику Рідню, цілий Український Нарід. Честь усім Добродіям Лемківщини!

Завертайте з блудної дороги.

Село Дошно, коло Риманова-Живця, розтаборилось над річкою Табор. На перший погляд це пересічне лемківське село.

Ба, коли другі наші села йдуть вперед; вони дбають про розвиток свого культурного життя, зате Дошно не тільки лишається позаду других сіл, але ще цофається на десятки літ узад. Деякі громадяни Дошна подають себе за дуже великих мудрагелів. І тому, що не мають куди подіти своєї великої мудрости, сходяться до брудної жидівської коршми засмарканого Шльойми і тут цілими вечорами герцюють замурзаними картами, щоб розвеселити свою бідну, — але мудрагельську душу. Ті жидівські шабесгої при картяних герцях не можуть собі помістити в своїх плитких лобах, що людина повинна працювати над культурним розвитком і замість гайнувати дорогий час у смердючих жидівських казатах

З НОВИМ РОКОМ 1937

КООПЕРАТИВНИЙ БАНК

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20,

видає знову премійні ощадності книжечки для яких призначені нагороди 25—100 зол. Вкладки на ці книжечки в д. зол. 5.00 вгору складати слід щомісяця впродовж цілого року і не виймати в тому часі з тієї вкладки ніякої квоти

— зійтися в своїй рідній хаті та набиратися знання з книжок і часописів. А тим картярам помагає в їх іродовій роботі — дарма що в священничій рясі, — відомий „коронний дзекан“, що десь-то давніше попав в шкільні деклярації селян за українською мовою навчання у місцевій школі. Він саме причинився до розбиття аматор. гуртка в селі.

Та годі! Вам, Дошняни, не дивуємося, бо добре всі знаємо, хто й як поширював освіту в наших селах; до далеких ваших сіл книжка і добра газета рідко заходила. Дурили вас усякі пройдисвіти, які риководилися не вашим добром, не заглядали до ваших бідних хат і не питали вас, що вам долягає, але пхали вас у коршми, бо вони дбали виключно про своє добро, щоби припосібатися подібним до себе іродам.

Отже тепер ви самі розсудіть — хто вам добра бажає, — чи ми, що отвираємо вам очі і вказуємо вам неправильний ваш шлях, чи тамті, які з легким серцем, байдуже й не дивлячись на вашу чорну нужду, що могла попровадити вас до жидівського шинквасу — пхнули вам карти в руки й горівку. Чи не стидно вам буде, якщо в Риманові, або деінде будуть показувати на вас пальцями і до того ще прозивати шабесгоями?

Сусід.

Чого вона хоче?

Ще одна москвофільська шматка.

На Лемківщину закукає вже четвертий місяць зо Львова нова зазуля. Це „независимая“ газета (московсько-комуністична сваха „Русского Голоса“), що зве себе „Наше Слово“. Оця бідна птаха вибралася шукати „братной руки, котра би вивела товарищей з дому египетской темноти на ясное — райское СССР денное світло“. Не думаємо з таким блахманом входити в будьякі розговори, бо це понизилоб нашу гідність, — та проте подумайте, читачі, — з яким лицем і як штурдерно потрафить ця „сваха“ подавати себе в парі з „Руским Галасом“ і криничанським „Лемком“ за „уніжоном“, зігнена в чотири погібелі — та світить тутешньому богові овічку, а з другої сторони підплескує жидо-комунарській голоті й затроє цим дурманом незрячих між прихильниками криничанського „Лемка“ — львівського „Руского Галасу“ і землеволянських „таваріщей“.

Перестерігаємо наше українське громадянство на Лемківщині перед цим новим ворогом.

ЯК ТАМ У БОЙКІВЩИНІ?

Слідчий суддя в Сяноці візвав до суду о. Василя Гарцулу, завідателя парохії в Скороднім коло Лютовиськ, у справі доносу за його душпастирську діяльність і наказав затримати його у в'язниці. О. В. Гарцула відомий з праці над освідомленням наших братів Бойків.

ГОЛЯНДСЬКА КНЯЖА ПАРА В КРИНИЦІ.

З Інсбрука до Криниці приїхала голяндська княгиня Юліяна зі своїм чоловіком, князем Бернгардом. Княгиня Юліяна приїхала зі своїм молодим чоловіком на лещетарську прогульку в Карпати й перебуде в Криниці 3 тижні.

Купуйте тільки

найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика
у
Львові

вул.
Потоцького
ч. 85 а.

ДО НАШИХ ДОПИСУВАЧІВ!

Всі письма, що Редакція одержала по закінченні святкового числа, знаходяться в нашій теці. Деякі статті підуть у чергових числах, святочні ховаємо на пізніше. Тож прохаємо дальше писати до нас та інформувати нас про всі прояви українського життя на Лемківщині. Кожну здорову та виховну думку з найбільшою охотою використаємо.

Редакція „Нашого Лемка“.

УКРАЇНЬКА КОПАЛЬНЯ ВУГЛЯ В АМЕРИЦІ.

Українська торговельно - промислова Спілка „Гай Тест Лігнайд Кол Ко. Лтд.“ в Бінфейт (Саскачеван), урухомила копальню вугля, що належить до однієї з найкращих у провінції Саскачеван. Працює в ній кількадесять українців.

ЗАГРАНИЧНІ ОВОЧІ В ПОЛЬЩІ.

Від січня до листопада минулого року привезено до Польщі з заграниці: 1.322 тони яблук, 9.218 тон сливок, 4.668 тон винограду, 30.648 т. помаранч і цитрин, 971 т. оріхів. Привіз значно більший, ніж у передминулому році.

ПОПИТ НА КРІЛЯЧЕ МЯСО.

В Швеції основано окрему різню кріликів, призначених на вивіз. До Англії вивезено з неї продовж мин. року 200 тон крілячого мяса. Вивіз м'яси бути 10 разів більший, але було замало кріликів. Крілячі шкірки висалиють шведи до Китаю та Японії.

МЕДОВИЙ ФОНД.

Українські скооперовані пасічники прийшли до переконання, що для налагодження збуту меду треба мати капітал. Цей капітал постановили вони зложити в формі позички медом для своєї кооперативи „Рій“ у Львові. Досі зложено вже на той фонд 325 кг. меду.

ПОПИТ НА ЛЬНЯНЕ ПРЯДИВО.

Вивіз льняного прядива з Польщі до Франції та Чехословаччини значно збільшився під кінець 1936 року. Також у краєвих прядільнях зросло запотребування на льняне прядиво. Внаслідок того цей артикул дорожє, але домагаються товару ліпшої якості.

НЕМА ВІЙСЬКОВОГО ПОДАТКУ.

Тих, що не служили при війську вже не обов'язує від 1. січня ц. р. військовий податок, тільки новий закон про примусовий відробок. Однак залеглий податок з попередніх років будуть стягати.

ПРИСИЛАЙТЕ ДАТКИ НА БУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ.

Виказ ч. 2 пожертв на будову Українського Дому в Красній, повіту Коросно, на Лемківщині.

Др. Олександр Малецький, суддя в Кракові 50 зол.; Іван Мельник, Бельсько 10 зол.; Ірина Буркова, Дрогобич 10 зол.; М-р Василь Грицина, адвокат в Чорткові 1 зол.; Др. Софія Рабій, Самбір 5 зол.; о. Теодор Салагуб, Лелюхів 5 зол.; Інж. Ярослав Мохнацький, Краків 2 зол.; Др. Володимир Кубійович, проф. У. Я. в Краківі 5 зол.; Проф. Іван Филипчак, Самбір 2 зол.; Теодозій Сташко, збірка 10 зол.; Юліан Генік-Березовський, Краків 3 зол.; Др. Степан Шмігельський, лікар у Горлицях 1 зол.; Інж. Мендінський з Горлиць 1 зол.; О. Шуплят з Горлиць 2 зол.; о. О. Середович з Рихвалду 2 зол.; о. І. Булат з Горлиць 1 зол.; Др. Роман Борсевич, адвокат у Горлицях 2 зол.; Др. Володимир Константинович, адвокат у Буківську 3 зол.; Др. Володимир Мурович, адвокат в Яблоніві 1 зол.; о. Вол. Худик з Волі Нижньої 2 зол.; о. Михайло Жеплинський, Завадка Риманівська — збірка 4 зол.; Левко Теодор з Красної 1 зол.; Інж. Петро Газдайка з Красної — збірка 6 зол. 20 сот.; о. Олександр Білевиц з Красної 5 зол. Разом 135 зол. 20 сот. Дальші пожертви на докінчення доповідненої під дах будови нашого Дому, проситися складати на адресу: Михайло Цепко, в Красній. оп. Венглювка к. Кросна.

За Товариство Український Народний Дім у Красній на Лемківщині: голова Товариства адвокат Др. Юліан Налісник вр.

ЛИСТУВАННЯ.

Впр. Отців Душпастирів прохаємо ввічливо подавати при зміні адреси стару адресу.

Вп. Павло Сквірянський в Бе: має заплачену передплату по кінець 1937 від Брата. Привіт.

Вп. Михайло Каня: висилаємо Вам окремо святоче число з календарем Р. Ш. Дуже радо помістимо вістки з Ваших сторін. Часто пишіть до нас. Гаразд Вам бажаємо.

Хв. Читальня Просвіти в Залужі: За 1936 ще 1.50 зл. Щирий привіт з Новим Роком.

Вп. Василь Левчик, Елізабет: щиро дякуємо за гарні бажання. Шлемо Вам з Рідною бажання кріпкого здоров'я й сили до дальшої праці для добра наших Бра-

тів у старому краї й за океаном. З нами Бог.

Вп. Мирон Тарнович у Р. М.: гаразд, вишлемо. Також подяка за братні бажання „Н. Г.“ перестав виходити, виходить „Голос“, послають. Здоров'я й вітальності бажаємо Вам і А. Беківі від нас і Рідні.

На Рідну Школу зі збірки в Синеві прийшло 6.30 зл. крім цього А. Рак передав 1 зл.; разом 7.30 зл. Боже запласть.

Вп. Іван Ковальчик з Му: всі числа послаємо Вам якнайточніше; яка мара збирає їх у дорозі — Бог один знає. На не вишуйте, ми будемо посилати Вам часопис в опакованні, може так знайде до Ваших рук. Щиро Вас здоровимо і бажаємо сили встоятись з Новим Роком.

Вп. Р. Ст. і П. І. з Ло: передали У. П. Р. до полагодження. Гаразд.

Вп. Дамян Царик у Костарівцях і Семен Хомик у В. Святковій: оба одержали передплату на 1937 р. від Вп. професора Осипа Заїрика. Щиро дякуємо у Вашому імені й бажаємо Вп. Професорові щастя видужання й цікавитого повороту до здоров'я.

Вп. Громадянка Марія Гавриш в Едмонтоні перевела по відчиті, що його вголосив у салі при Інституті ім. Михайла Грушевського в Едмонтоні — громадянин В. Гривлак про Лемківщину — збірку добровільних жертв на дитячу бібліотеку для українських дітей в Матієвій біля Нового Санча. На руки гр. Марії Гавриш зложили: 1 долар гр. Ілля Кирик, 75 цент. Д. С. Фербей, по 50 цент. гр. Осипа Фарина, О. Лукіничук, П. Петрик, В. Кіндрачук і Марія Гавриш; по 25 цент. В. Гриняк, Др. Верхолін, Д. Е. Яндова, Др. Ф. Говда, Н. Шпачинський, Ф. Ільків, 15 цент. А. Романюк і 10 цент. С. Російчук. Слід згадати, що гр. Марія Гавриш уроджен у Львові й ніколи не була на Лемківщині, однак як свідомо Українка перша аголосилася до збірки. Цей високодейний і шляхотний примір громадянки Марії Гавриш повинні наслідувати всі, що ім добро Лемківщині і краще завтра нашої української дитини лежить на серці.

Хв. Редакції „Лемківського Дзвона“: опрацьований річник нашого часопису висламо 12 січня. Прохаємо присилати нам світлинки з життя наших братів за океаном в обмін за старокраєві цінні для Вашого органу. Братні побажання, поздоровлення і привіти.

Вп. Галько Андрій з Воробличка шлях. оцією дорогою пересилає Всім Братям Односельчанам в Америці за культурний дарунок, саме за українські національні часописи для Воробличчан — щиро українське з Лемківщини Боже запласть!

Земельний Банк Гіпотечний

Акційна Спілка — Девізовий Банк.

Центрاليا: Львів, ул. Словацького ч. 14.
Філія: Станіславів, ул. Собського ч. 11.

Телефон ч. 243-82, 252-92.

Тел. адреса Землебанк-Львів,
Варшава 149-00
Львів ч. 500-170

Жировий рахунок в Банку Польським у Львові.
Акційний капітал зол. 5,000,000. — Власна каменниця.

ВИКОНУЄ всякі банкові чинності,

КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери,

КУПУЄ девізи, валюти по курсі дня на найкорисніших умовах,

ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вклади в золотих і золотих в золоті.

У всіх краях Європи й Америки власні кореспонденти.

ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях краю і на чужині,

ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницю до всіх місцевостей світа,

ПРИЙМАЄ вклати на вкладкові книжечки платні оказателені.